

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 10 5.1.2.e 2025 15:39:22 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rvo.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@wur.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@rivm.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@cbs.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@rvo.nl>
Subject: RE: definitieve lijsten OW-codes

Hallo 5.1.2.e

Het is zeker niet mijn voorstel om dit z.s.m. te doen, maar als er voldoende tijd voor is.

Ik zie dan in de aangepaste routing bijv. de volgende vragen:

1. Diercategorie
2. Staltype (emissiearm staltype of overige huisvesting) (dus niet optioneel)
3. Aanvullende techniek: drijvende ballen, schuine wand mestkanaal, luchtwasser (evt met extra trap(pen) voor het type) etc.

Het probleem dat onmogelijke of onlogische combinaties opgegeven kunnen worden van staltype en luchtwasser moet verkend worden en misschien is dat voor een groot deel te ondervangen. Het voordeel is dat je informatie krijgt over de combinaties staltype + luchtwasser.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rvo.nl>

Verzonden: woensdag 10 september 2025 14:59

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@cbs.nl>; '5.1.2.e' <5.1.2.e@wur.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rivm.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@cbs.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@rvo.nl>

Onderwerp: RE: definitieve lijsten OW-codes

[Externe email]

Hallo 5.1.2.e

Wij hebben in 2019 gekozen voor een getrapt systeem:

1. Diercategorie selecteren
2. Soort huisvesting selecteren
3. Staltype selecteren.

Die stappen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden waarbij stap 3 niet altijd nodig is omdat sommige diercategorieën maar enkele codes hebben.

Daarnaast kan een aanvullende techniek worden geselecteerd. Dat is een aparte vraag en staat in principe los van bovengenoemde drie stappen.

Hieronder wat voorbeelden uit de applicatie.

Ik kies bij diercategorie voor Legkippen waarna bij soort huisvesting de verschillende groepen worden getoond:

Kies de diercategorie waarvoor u de huisvesting opgeeft

Legkippen van 18 weken en ouder, ouderdieren van legkippen van 18 weken en ouder (HE2)

Kies het soort huisvesting waarin u de dieren houdt

- Kies uit de lijst -

- Kies uit de lijst -

Kooihuisvesting (HE2.1)

Grondhuisvesting (HE2.2)

Volièrehuisvesting (HE2.3)

Chemisch luchtwassysteem (LW2)

Biologisch luchtwassysteem (LW1)

Biofilter 70% ammoniakemissiereductie (LW1.6)

Waterluchtwassysteem (LW3.1)

Overige niet-emissiearme huisvestingssystemen (HE2.100)

De groep Volièrehuisvesting heeft bij stap 3 weer een aantal vervolgkeuzes.

Kies de diercategorie waarvoor u de huisvesting opgeeft

Legkippen van 18 weken en ouder, ouderdieren van legkippen van 18 weken en ouder (HE2)

Kies het soort huisvesting waarin u de dieren houdt

Volièrehuisvesting (HE2.3)

Kies het staltype waarin u de dieren houdt

- Kies uit de lijst -

- Kies uit de lijst -

Minimaal 50% rooster met mestband (HE2.3.1)

45–55% roosters en mestbandbeluchting minimaal 0,2 m³/uur per dierplaats (HE2.3.2.1)

45–55% roosters en mestbandbeluchting minimaal 0,5 m³/uur per dierplaats (HE2.3.2.2)

30–35% roosters en mestbandbeluchting 0,7 m³/uur per dierplaats (HE2.3.3)

55–60% roosters en mestbandbeluchting 0,7 m³/uur per dierplaats (HE2.3.4)

Stel ik zou bij stap 2 kiezen voor een chemische luchtwasser, dan krijg ik bij stap 3 andere vervolgkeuzes:

Kies de diercategorie waarvoor u de huisvesting opgeeft

Legkippen van 18 weken en ouder, ouderdieren van legkippen van 18 weken en ouder (HE2)

Kies het soort huisvesting waarin u de dieren houdt

Chemisch luchtwassysteem (LW2)

Kies het staltype waarin u de dieren houdt

- Kies uit de lijst -

- Kies uit de lijst -

70% emissiereductie ammoniak, 35% emissiereductie fijnstof (LW2.4)

70% emissiereductie ammoniak, 70% emissiereductie fijnstof (LW2.9)

90% emissiereductie ammoniak (LW2.8)

Het is waarschijnlijk niet heel ingewikkeld om de luchtwassers uit de keuzelijsten bij stap 2 en 3 te halen en toe te voegen aan de keuzelijst met aanvullende technieken.

Technisch wordt het dan inderdaad mogelijk om zowel een emissiearm staltype als een luchtwasser op te geven. Blijkbaar houdt de Omgevingswet rekening met die combinatie terwijl de RAV dat niet deed.

Maar ik voorzie hier wel praktische problemen.

- Stap 2 is nu in alle situaties een verplicht invulveld. Dat wordt dan een optioneel veld want de meeste bedrijven met een luchtwasser combineren die niet met een ander emissiearm systeem. Dat betekent dat bedrijven die keuze leeg kunnen laten waardoor je gegevens misloopt. Want het is ook niet verplicht om een aanvullende techniek te selecteren. Je krijgt dan opgaves huisvesting waarbij alleen de diercategorie is ingevuld.
- Alle staltypes kunnen dan gecombineerd met een luchtwasser worden opgegeven, ook combinaties die in de praktijk niet logisch/mogelijk zijn.

- De lijst met aanvullende technieken is 1 niveau. Dat betekent dat we alle mogelijke luchtwassers in 1 lijst moeten aanbieden, samen met de bestaande technieken. Nu maak je bij stap 2 eerst nog de keuze tussen chemisch, biologisch en evt. gecombineerd. Terwijl we in 2019 juist voor de getrapte vraagstelling kozen omdat ondernemers aangaven dat ze de lange keuzelijsten onoverzichtelijk vonden.

Kortom, ik zie hier allerlei risico's voor de kwaliteit van de gegevens. En we kunnen vast wel slimme dingen bedenken om die risico's te beperken maar dat gaat niet meer lukken voor 2026. Ik heb vanochtend al geïnformeerd bij de productowner, het werkpakket voor 2026 is al dusdanig groot dat niet alles gerealiseerd kan worden. Ook is de voorbereidingstijd te kort en de minister heeft al toegezegd dat de huisvestingsantwoorden volgend jaar weer vooringevuld worden. Dat voorinvullen is alleen mogelijk als je de opzet van de vraagstelling in stand houdt.

Groet, Gerja

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@cbs.nl>

Verzonden: woensdag 10 september 2025 09:02

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rvo.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@wur.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rivm.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rvo.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@cbs.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@rvo.nl>

Onderwerp: IRE: definitieve lijsten OW-codes

Hallo 5.1.2.e

Het lijkt mij ook logischer om de luchtwassers als aanvullende techniek op te nemen.

De reactie van IPLO "*Bij combineren van een luchtwasser met een emissiearm huisvestingssysteem moest er via een omweg een factor worden berekend, dat is met deze indeling ondervangen*" begrijp ik niet. Wat wordt hier bedoeld? Het nieuwe bestand heb ik nog niet goed bekeken.

Bij de Rav was de emissiefactor van de luchtwasser (1-reductiepercentage) x EF overige huisvesting. Daarnaast was de luchtwasser soms gecombineerd met een aanvullende techniek zoals schuine wanden in mestkanaal of drijvende ballen in de mest, maar niet met een ander emissiearm staltype, toch? Is dat nu anders geworden? In de nieuwe opzet worden luchtwassers niet meer als afzonderlijke staltypen gecodeerd maar in de uitwerking zijn ze het nog wel.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rvo.nl>

Verzonden: woensdag 10 september 2025 08:18

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@wur.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rivm.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@cbs.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@cbs.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@rvo.nl>

Onderwerp: RE: definitieve lijsten OW-codes

[Externe email]

Goedemorgen,

5.1.2.e en 5.1.2.e ik haak jullie ook even aan. 5.1.2.e en ik zaten gisteren bij een overleg over GIAB. 5.1.2.e stelde daar de vraag waarom we in de Gecombineerde opgave de luchtwassers niet uitvragen als een aanvullende techniek maar als een staltype. Ik heb teruggekeken hoe dat is gegaan, onze insteek was om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande vraagstelling, we hebben daarom de opzet van de RAV gevolgd. Ik heb IPLO gevraagd naar de overweging, hieronder hun reactie:

De keuze om luchtwassers op te nemen in bijlage VI heeft er mee te maken dat het om aanvullende techniek gaat, zie: [Aanvullende technieken stal | Informatiepunt Leefomgeving](#).

In bijlage V staan de huisvestingssystemen en een luchtwasser is geen huisvestingssysteem.

Onder de oude regelgeving stond er een emissiefactor, die bestond uit een berekening van het emissiereductiepercentage van de luchtwasser in combinatie met de factor "overige huisvesting" van de betreffende diercategorie. Bij combineren van een luchtwasser met een emissiearm huisvestingssysteem moest er via een omweg een factor worden berekend, dat is met

deze indeling ondervangen.

Daarnaast is het geheel naar onze mening overzichtelijker geworden, want in de Rav kwamen bepaalde luchtwassers meer dan 20 keer voor in bijlage 1 en ontstond er daarnaast soms onduidelijkheid over de emissiereductiepercentages voor geur en fijnstof omdat die niet altijd parallel lopen met de reductiepercentages voor ammoniak. In de huidige indeling is dit duidelijker en zijn er per luchtwasser maximaal 4 regels (diercategorieën), waarin alle reductiepercentages staan.

Ik heb er ook nog over nagedacht. We kunnen niet domweg de luchtwassers uit de lijst met staltypes halen en toevoegen aan de lijst met aanvullende technieken. Volgens de huidige opzet van de GO is staltype een verplicht veld. Als je alleen een luchtwasser hebt, zou je stranden bij de vraag over staltype. Technisch kunnen we staltype een optioneel veld maken maar dat lijkt me niet verstandig.

Mijn voorstel zou zijn om in 2026 op de huidige voet door te gaan. Ook omdat we in 2026 bij huisvesting al aanvullende vragen stellen voor de IFS. Dat is ook technisch een behoorlijke klus vanwege het voorwaardelijk tonen.

En dan ruim op tijd beginnen met nadenken of een andere opzet voor 2027 nodig is. Bijvoorbeeld starten met een overleg later dit najaar, ik denk dat 5.1.2.e ook graag aanschuift namens IPLO. Een andere inrichting van de vraagstelling betekent namelijk ook dat we de antwoorden niet kunnen voorinvullen. Dat levert een lastenverzwaring op waar LVVN tegenwoordig erg kritisch op is. Ik pleit dus wel voor een oplossing waarvan we zeker weten dat we de komende jaren weer vooruit kunnen.

Groet, Gerja

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@wur.nl>

Verzonden: dinsdag 9 september 2025 17:02

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@rvo.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rivm.nl>

Onderwerp: RE: definitieve lijsten OW-codes

Hoi 5.1.2.e

Inderdaad is het geel gearceerde stuk wat ik bedoelde. Ik weet niet of dit soort combinaties werkelijkheid gaan worden. Als het gebeurt dan moeten veehouders daarvoor een vergunning aanvraag doen. Zouden we misschien het IPLO kunnen vragen om ons te attenderen, mochten deze combinaties worden aangevraagd?

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rvo.nl>

Verzonden: dinsdag 9 september 2025 16:32

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@wur.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rivm.nl>

Onderwerp: FW: definitieve lijsten OW-codes

Hallo 5.1.2.e en 5.1.2.e

Nav het overleg vanmiddag ben ik toch even in mijn archief gedoken. De groene tekst in onderstaande mailwisseling is van 5.1.2.e van IPLO, ik had hem direct na het overleg al per mail gevraagd wat de overwegingen waren om de luchtwassers als additionele techniek op te nemen in de OW.

Maar het geel gearceerde is toch wat jij vanmiddag bedoelde 5.1.2.e? Dus de combinatie van een emissiereducerende techniek met een luchtwasser die met de huidige vraagstelling niet kan worden opgegeven.

Wat ik vanmiddag al zei, we hebben bij het callcenter verrassend weinig vragen gekregen n.a.v. de OW-codes. Inmiddels hebben we ook de evaluaties binnen van de agrarische adviesbureaus. Ook daaruit bleek niet dat dit problemen heeft gegeven.

Maar als het jullie wens is om die combinatie wel mogelijk te maken, dan moet ik daar op korte termijn mee aan de slag.

Groet, 5.1.2.e

Algemeen:

- In tabblad Huisvesting GO25 staan emissiefactoren, bij LW alleen reductiepercentages. Was dit altijd zo dat de boer geen emissiefactoren ziet? **Ja, dit was altijd al zo. In de Gecombineerde opgave hebben we nooit de emissiefactoren getoond.**
- Tussen haakjes staan codes van luchtwasser(s). Heeft dit zin? **Goeie vraag, dat weet ik niet. Voorheen hadden ze natuurlijk een eigen RAV-code, nu generiek. We hebben altijd de code achteraan de omschrijving gezet, voor wie het eventueel wil opzoeken. Het lijkt consequent om dat voor LW ook te doen. Voor luchtwassers was het onder de Rav zo dat er een factor werd berekend voor een diercategorie op basis van het reductiepercentage en de factor overige huisvesting werd bepaald. Nu is enkel het percentage opgenomen zodat er eenvoudiger een factor kan worden berekend als er ook een brongerichte techniek wordt toegepast.**

Eenden:

- Er komt een chemisch luchtwassysteem voor met 70% reductie van fijnstof. Zie het ook bij andere pluimveecategorieën. Klopt dit? Tot dusver gold voor chemisch luchtwassysteem 35% reductie fijnstof. **Ik ben uitgegaan van de aanvullende technieken uit bijlage VI van de Omgevingsregeling. Daar staan twee chemische luchtwassers met 70% reductie fijnstof. Dat is gedaan omdat het twee verschillende uitvoeringen zijn en omdat de systemen bij andere diercodes toegepast kunnen worden**

LW2.9	Chemisch luchtwassysteem	OW 2021.03.V1	HE1, HE2, HE3, HE4, HG1, HG2, HG3, HH1	70%	30%	70%
LW2.10	Chemisch luchtwassysteem	OW 2021.04.V1	HE5, HF1, HG4, HH2.1	70%	30%	70%

- De aanvullende technieken zijn veel minder uitgebreid dan in de Rav, bijvoorbeeld een aantal typen warmtewisselaars had vaste reductiepercentages voor fijn stof (Rav G4.4 t/m g4.7). Is dit onderscheid er niet meer? Geldt ook voor ander pluimvee.

Ook hiervoor geldt dat we ons hebben gebaseerd op de informatie in de Omgevingsregeling. Voor warmtewisselaars is sinds 15 maart 2021 een systeembeschrijving beschikbaar, waarbij het reductiepercentage variabel is (tot maximaal 95%). Het reductiepercentage is afhankelijk van de hoeveelheid ventilatielucht in m³/dier/uur die vanuit de stal door de warmtewisselaar gaat. Met het rekenmodel Vee-combistof kun je het reductiepercentage vaststellen voor deze warmtewisselaar met de OW-code OW 2021.01 (voorheen BWL 2021.01). Voor alle warmtewisselaars geldt nu OW 2021.01. De systeembeschrijvingen voor de onderstaande warmtewisselaars zijn daarom niet opgenomen in bijlage VI van de Omgevingsregeling:

- Warmtewisselaar; 31% emissiereductie fijnstof (BWL 2011.02)
- Warmtewisselaar; 13% emissiereductie fijnstof (BWL 2012.03)
- Warmtewisselaar; 37% emissiereductie fijnstof (BWL 2017.03)
- Warmtewisselaar; 50% emissiereductie fijnstof (BWL 2018.05)

Het gebruik en de technische uitvoering van de warmtewisselaar is gelijk gebleven. Alleen werd voorheen (tot 15 maart 2021) in de systeembeschrijvingen de minimaal geïnstalleerde capaciteit van de warmtewisselaar (in m³/dier/uur) aangegeven om het genoemde reductiepercentage voor fijnstof te behalen.

- Het waterluchtwassysteem bij binnen mesten zie ik niet in de Rav. Is dit synoniem met biofilter?

Volgens de omgevingsregeling is het waterluchtwassysteem toepasbaar bij HH1 (ouderdieren van vleeseenden) en bij HH2.1 (vleeseenden, binnen mesten).

LW3.1	Water luchtwassysteem	OW 2009.19.V1	HE1, HE2, HE3, HE4, HE5, HF1, HG1, HG2, HG3, HG4, HH1, HH2.1
-------	-----------------------	---------------	---

Geiten:

- De reductiepercentages wijken af van die in de Rav. Komen ze nu overeen met de resterende emissies?

Het viel mij ook op dat de reductiepercentages voor geiten afwijken tov de RAV, ik heb daar geen onderbouwing voor kunnen vinden. Voor luchtwassers bij geiten geldt een aanvullende systeembeschrijving, waardoor het reductiepercentage 5% lager ligt. Dit was onder de oude regelgeving ook al zo.

[OW 2017.07 – Stalbeschrijving geiten | Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)

Varkens:

- Bij varkens zie ik een biologisch luchtwassysteem met daarbinnen een biofilter. Biofilter is geen biologische luchtwasser. Moet biofilter niet apart staan zoals in Rav? Om welk Ow-nummer gaat het? Er zijn geen luchtwassers toegevoegd, als het goed is stond dat systeem ook op de bijlage 1 van de Rav.

In de Omgevingsregeling is biofilter wel ingedeeld bij de biologische luchtwassystemen, voor meerdere diersoorten. Als het de voorkeur heeft om dit behandelen als een regulier staltype, kan dat natuurlijk ook.

Ik hoor ook graag hoe de anderen hier over denken.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.